MAX 70dB(A)
NEFOM
Nederlandse Federatie Omgevingslawaai Motorvoertuigen

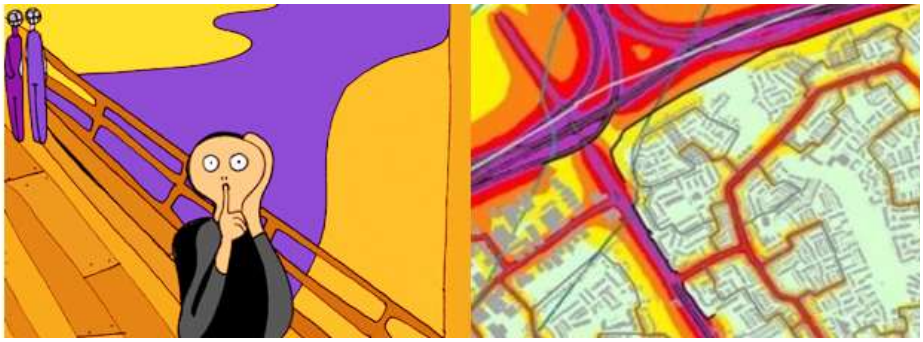

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid
t.a.v. Mevr. D. Yeşilgöz-Zegerius
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Krimpenerwaard, 7 juni 2023

Betreft: Klachten inzake discriminatie bij de zorgplicht voor de leefomgeving

Geachte mevrouw Yeşilgöz-Zegerius,

In de afgelopen jaren hebben wij de Rijksoverheid, daaronder begrepen de minister van Justitie en Veiligheid, enkele malen benaderd met het verzoek in het kader van de leefomgeving en het milieu maatregelen te nemen tegen uitstoot van broeikasgassen en (geluid)overlast door motorfietsen.

Tot op heden heeft de Rijksoverheid geen gevolg gegeven aan onze verzoeken, hoewel de Rijksoverheid wel bepaalde maatregelen heeft genomen, doch daarbij een discriminerend beleid voert, zulks in strijd met onze Grondwet, het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU).

In verband hiermede willen wij graag een drietal klachten inzake discriminatie indienen. We treden daarbij op als belangenbehartiger van ruim 100 bewonersgroepen. Deze bewonersgroepen zijn verspreid over heel Nederland en staan alle vermeld op onze site (www.nefom.nl).

1. Gezondheid en geluid

In onze brief van 9 februari 2021 aan uw voorganger, de heer Grapperhaus, hebben wij een uitgebreide onderbouwing gegeven over de relatie tussen gezondheid en geluid en de geluidoverlast door motorfietsen de gezondheid van grote groepen bewoners aantast.

We hebben daarin verwezen naar de relevante bepalingen in onze Grondwet en de beide verdragen.

We hebben tevens verwezen naar de rechtspraak, waarin de rechter heeft bevestigd dat deze bepalingen de Nederlandse overheid de verplichting opleggen de gezondheid van de burgers en hun gezinsleven te beschermen en tevens de verplichting tot het nemen van adequate maatregelen, als de gezondheid van burgers in gevaar is.

Ter onderbouwing hebben wij in onze brief van 9 februari 2021 voorts voor ons standpunt verwezen naar:

- het rapport van de Gezondheidsraad (2014)

- het rapport van het RIVM (2020) n.a.v. de motie Schonis (2018)
- de WHO-richtlijnen inzake omgevingsgeluid
- het Handbook on the external costs of transport (Europese Commissie)

Voorts hebben wij in onze brief van 9 februari 2021 ter adstructie vermeld dat motorrijders verantwoordelijk zijn voor 37% van de gezondheidskosten van lawaaivervuiling. Zelfs als we in de berekening het vrachtverkeer meenemen, dan zorgen motorrijders zelfs voor 27% van de gezondheidskosten van lawaaivervuiling.

Volgens het rapport van het RIVM worden in Nederland jaarlijks 6,1 miljoen personen in Nederland blootgesteld aan geluidniveaus door wegverkeer hoger dan de WHO-advieswaarde van 53 dB (Lden). Daarnaast worden ruim 4,7 miljoen personen in Nederland blootgesteld aan nachtelijke geluidniveaus, die groter of gelijk zijn dan de WHO- advieswaarde van 45 dB (Lnight). Het merendeel hiervan betreft personen die worden blootgesteld aan geluid van wegverkeer op gemeentewegen.

We hebben een vergelijkbare brief (zie onze website) geschreven aan:

- de minister van Binnenlandse Zaken
- de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- de minister van Infrastructuur en Waterstaat

De minister van Medische Zorg en Sport heeft op 16 april 2021 in een brief aan de Tweede Kamer de randvoorwaarden geschetst voor het Programma Gezonde Groene Leefomgeving. Deze Kamerbrief heeft ons verrast en wij hebben in onze brief aan de minister aangegeven haar uitgangspunt te delen dat een gezonde leefomgeving een belangrijk goed is en dat om die reden gezondheidsvraagstukken vanuit een breed perspectief moeten worden aangepakt.

In deze brief van 16 april 2021 gaf de minister aan dat er op het gebied van gezondheidsbescherming steeds meer aandacht is, waarbij onder meer het thema geluid expliciet werd genoemd en daarbij ook aandacht te willen besteden aan geluidsoverlast door wegverkeer, waarbij de minister verwijst naar de WHO-richtlijnen inzake omgevingsgeluid.

Wij betreurden evenwel dat in deze Kamerbrief verder geen aandacht werd besteed aan de zorgplicht van de overheid inzake de aanpak van geluidsoverlast en de bescherming van de gezondheid van de inwoners van Nederland. Deze zorgplicht van de overheid is op onze Grondwet en de hierboven genoemde verdragen gebaseerd.

Op 8 juli 2021 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat, mede namens de minister van Justitie en Veiligheid en de beide andere ministers, op ons verzoek gereageerd (zie onze website) en daarin schrijft de minister:

“In uw brieven benadrukt u het belang van de zorgplicht die de overheid heeft ten aanzien van de leefomgeving. Deze zorgplicht beschouwen wij als een groot goed en een continue verantwoordelijkheid. Die blijkt, zoals u ook aangeeft, ook uit artikel 21 van de Grondwet dat bepaalt dat zorg van de overheid is gericht op de bescherming en verbetering van het leefmilieu.”

Zoals wij reeds in onze brief van 9 februari 2021 hebben geschreven, speelt de bescherming van de gezondheid van de inwoners een cruciale rol bij de aanpak van geluidsoverlast door motorvoertuigen.

Nu de minister van Infrastructuur en Waterstaat, mede namens drie andere ministers, waaronder de minister van Justitie en Veiligheid, de zorgplicht van de overheid voor het leefmilieu, neergelegd in onze Grondwet en de genoemde verdragen, erkent, rechtvaardigt dit alleszins de verzochte maatregelen, neergelegd in onze brief van 9 februari 2021, te weten:

-

–
– een transitie van motorfietsen naar elektrische motorfietsen, een en ander in lijn met de regeling voor snorfietsen, zodat alle nieuw te verkopen motorfietsen vanaf 1 januari 2025 op de Nederlandse markt emissie- en geluidloos zijn;
– invoering van een wettelijke mogelijkheid voor een gemeente tot het invoeren van een inrijverbod voor motorfietsen, die stationair meer geluid veroorzaken dan 80 dB(A), een en ander via het invoeren van een milieuzone voor stiltegebieden en naturagebieden gedurende het motorseizoen (1 april tot en met 30 september), zulks met uitzondering van elektrische motorfietsen;
– instelling van een algeheel verbod om gedurende het motorseizoen (1 april tot en met 30 september) in groepen van meer dan 5 motorrijders te rijden over wegen door stiltegebieden en naturagebieden.
– een algeheel verbod op het gebruik van sportuitlaten in vermelde periode
– een algeheel verbod op het gebruik van regelbare uitlaatsystemen voor motorfietsen op de openbare weg, waaronder kleppen in de uitlaat, verwijderbare dB-killers en andere mechanische of elektronische regelsystemen, in genoemde periode

Wij moeten helaas constateren dat het kabinet tot op heden nog geen maatregelen inzake de aanpak van geluidsoverlast door motorfietsen heeft aangekondigd, terwijl het aantal bewonersgroepen, die zich bij de NEFOM hebben aangesloten, inmiddels is gegroeid naar ruim 100, verspreid over geheel Nederland. De exacte namen en locaties van deze bewonersgroepen staan vermeld op onze site: www.nefom.nl.

Nu het kabinet ons verzoek – ondanks de duidelijke erkenning van de zorgplicht voor ons leefmilieu – niet heeft gehonoreerd en daarmee bewust het discriminerende beleid ten aanzien van motorfietsen heeft voortgezet, dienen wij, mede namens ruim 100 aangesloten bewonersgroepen, een klacht in.

2. Verzoek aanvulling nationaal Klimaatakkoord

Voorts hebben wij in de afgelopen periode de vier genoemde ministers benaderd met het verzoek om bij de invulling van de aangekondigde Omgevingswet passende maatregelen te nemen tegen de geluidsoverlast door motorvoertuigen, in het bijzonder door motorfietsen. We hebben daarin verzocht om de mogelijkheid te creëren speciale milieuzones aan te wijzen ter bestrijding van de breed ervaren geluidoverlast.

We hebben daarin verwezen naar de brief van 23 april 2021 (zie onze website), waarin de minister van Binnenlandse Zaken, aan de Tweede Kamer gerapporteerd heeft over de voortgang van de implementatie van de Omgevingswet. In deze brief schrijft de minister:

“Mijn bestuurlijke partners en ik zijn het erover eens dat dit nieuwe stelsel nodig is om de grote opgaven in de leefomgeving de komende decennia als samenleving en overheid effectief aan te pakken. De energietransitie, de woningbouwopgave, klimaatadaptatie en de bescherming van onze natuur vragen om het samenhangende instrumentarium dat de Omgevingswet ons gaat geven.”

Daarbij komt dat het Rijk in het kader van de voorgestelde Omgevingswet reeds in 2020 een *Nationale Omgevingsvisie* heeft gepubliceerd, waarin 21 doelen voor ruimtelijke ordening worden genoemd, waaronder de bescherming van het leefmilieu.

Invoering van *‘milieuzones geluidsemissie’* zien wij dan ook als een serieuze oplossing.

We hebben dit verzoek enkele keren herhaald, doch tot op heden heeft het kabinet geweigerd aan ons verzoek tegemoet te komen en de mogelijkheid van milieuzones in de Omgevingswet op te nemen, waarmee de overheid impliciet de discriminatie ten aanzien van geluidoverlast door motorfietsen ook in de toekomst continueert.

In aanvulling op de bovenvermelde rapporten verwijzen wij voorts naar het recente rapport van de GGD Amsterdam (www.ggdgezondheidinbeeld.nl/wp-content/uploads/2022/12/factsheet-leefomgeving-Amsterdam-2020.pdf). Daarin concludeert de GGD Amsterdam in het kader van de Amsterdamse Gezondheidsmonitor 2020 dat geluidshinder slecht is voor de gezondheid en dat die geluidshinder met name veroorzaakt wordt door motorfietsen, brommers en scooters.

Onze tweede klacht heeft dan ook betrekking op de weigering van de Rijksoverheid om voor gemeenten de mogelijkheid te creëren de geluidsoverlast door motorfietsen op eenvoudige wijze aan te kunnen pakken en derhalve op dit punt eveneens discrimineert bij de invulling van de bescherming en verbetering van het leefmilieu.

3. Verlaging bestaande geluidsnormen

Herbeoordeling huidige Europese geluidsnormen

Naar aanleiding van vragen van enkele Europarlementariërs over de huidige Europese geluidsnormen heeft de voorzitter van de Europese Commissie in een brief van 27 oktober 2020 meegedeeld, dat besloten is tot een herbeoordeling van de huidige geluidsnormen en dat deze herbeoordeling onderdeel vormt van de aangekondigde “Green deal”.

Inmiddels heeft de Europese daartoe recent een project opgezet, LENS genaamd. We nemen aan dat deze herbeoordeling enkele jaren in beslag zal nemen en dat deze herbeoordeling door de Europese instellingen naar verwachting de periode tot eind 2023 in beslag zal nemen. Het is echter niet uitgesloten dat het onderzoek voor deze herbeoordeling zelfs nog wat langer zal duren.

Beslissing Europese Commissie inzake motorfietsen

In dit kader is echter vermeldenswaard, dat Oostenrijk in de afgelopen periode specifieke maatregelen had genomen om de geluidsoverlast door motorfietsen direct al te beperken met het oog op de bescherming van de volksgezondheid. Deze maatregel gold voor Tirol en was van toepassing op een deel van het jaar, te weten van 1 april tot en met 30 september.

Vertegenwoordigers van de motorrijders hebben bij de Europese Commissie hiertegen bezwaar gemaakt, maar de Europese Commissie heeft met verwijzing naar de bescherming van de gezondheid van de inwoners van Tirol de bezwaren op 26 januari 2021 afgewezen.

Wij constateren derhalve dat de Europese Commissie van mening is dat met het oog op de bescherming van de gezondheid reeds nu onder de bestaande afspraken en verdragsbepalingen specifieke maatregelen mogelijk zijn.

Gevolgen voor Nederland

Naar onze mening is deze recente beslissing op dezelfde gronden eveneens van toepassing op de situatie in Nederland. Er is geen enkele reden om te wachten met het nemen van maatregelen tegen geluidoverlast door motorfietsen, ook al heeft de Europese Commissie aangegeven de geluidsnormen te herbeoordelen en daarvoor het project LENS heeft gestart. Immers, ook de Europese Commissie heeft in zijn beslissing van 26 januari 2021 aangegeven, dat de bescherming van de gezondheid van burgers zwaarder weegt.

Er is dus geen enkele reden om – in afwachting van de uitkomst van het huidige project “LENS” – in de tussentijd geen maatregelen tegen de geconstateerde geluidoverlast door motorfietsen te nemen.

Ook de recente beslissing van de minister van Infrastructuur en Waterstaat om het varend ontgassen door de binnenvaart met ingang van 1 juli 2024 (uiterlijk) te verbieden, zulks vooruitlopend op internationale afspraken, bevestigt deze aanpak, die tot bescherming van de gezondheid van inwoners leidt.

Dit geldt te meer, nu voor een substantieel deel van de motorfietsen (bouwjaar 2000 en eerder) in het geheel geen geluidsnorm geldt. Dat rechtvaardigt alleszins specifieke maatregelen, zoals:

- invoering van een APK voor motorfietsen
- uitbreiding APK voor motorfietsen met normen geluidsemissie
- strengere controle op het verbod op sportuitlaten

In verband met het uitblijven van passende maatregelen hebben wij u bij brief van 19 september 2022 opnieuw een brief gezonden. In deze brief hebben wij vermeld dat wij op dinsdag 6 september 2022 een petitie aan de Vaste Commissie voor I&W van de Tweede Kamer hebben aangeboden, waarin wij opnieuw pleiten voor de aanpak van geluidsoverlast door motorfietsen via een aantal maatregelen.

Tegelijkertijd hebben de gemeenten Bergen, Bloemendaal en Krimpenerwaard gezamenlijk namens zo'n 70 gemeenten op die dag een vergelijkbare petitie aan deze Vaste Commissie voor I&W aangeboden.

Beide petities zijn u bekend, temeer daar u samen met de minister voor I&W aanwezig was bij de bespreking van beide petities door de Vaste Commissie voor I&W.

Gezien bovenvermelde rapporten, de initiatieven van de G-4 en diverse gemeenten verbaast het ons in hoge mate dat u als minister geen enkele follow-up hebt gegeven aan de verzoeken, neergelegd in beide petities.

In onze brief van 19 september 2022 hebben wij ook verwezen naar de door u gegeven veertiende HJ Schoo-lezing, waarin u de relatie tussen de overheid en de burger hebt geanalyseerd. U hebt daarin benadrukt dat onze democratische rechtsstaat onder druk staat en dat de afstand tussen burgers en overheid zo groot is dat het wederzijdse onbegrip en wantrouwen toeneemt.
In uw lezing pleitte u daarom voor een overheid, die duidelijk en betrouwbaar is. U ging daarin zelfs zo ver dat u aangaf daarbij allereerst naar uzelf, naar collega-bestuurders en naar andere politici te kijken en dat bestuurders het goede voorbeeld moeten geven.

Op de site van de Rijksoverheid inzake de samenstelling van het kabinet staat bij uw naam en foto kort en bondig uw doel als minister:
“Ik ga de rechtsstaat koesteren. Ik wil dat mensen vertrouwen kunnen hebben in de bescherming die de rechtsstaat biedt. En tegen degenen die de rechtsstaat ondermijnen, treden we hard op.”

Gezien uw visie op onze democratische rechtsorde vragen wij daarom opnieuw uw aandacht voor de problematiek van de geluidoverlast door motorfietsen. Wij kunnen ons namelijk niet voorstellen dat een minister, die de feiten kent en zich zo duidelijk wil inzetten voor de democratische rechtsorde, juist de aantasting van die democratische rechtsorde aanvaardt en weigert de verzochte maatregelen in lijn met onze democratische rechtsorde te nemen en daarmee tevens weigert de door de Grondwet en beide verdragen omschreven zorgplicht ten aanzien van het leefmilieu te bieden en daarmee juist niet de gezondheid van de inwoners te beschermen.

Nu de minister de in diverse rapporten geconstateerde gevolgen van geluidoverlast door motorfietsen bewust accepteert en de grondwettelijke en verdragsrechtelijke zorgplicht niet nakomt, is onze derde klacht gericht op de continuering van het huidige beleid met betrekking tot de aanpak van geluidoverlast door motorfietsen en daarmee tevens de impliciete verhoging van de gezondheidskosten.

Ons Juridisch team:
mr. C.J.A van Hooft
mr. M.W. Wendrich

Vertrouwende op uw spoedige reactie.

Met vriendelijke groet,
Namens de NEFOM

Dhr. O. Hardenberg
voorzitter